

SLOVENSKÁ REČ

MESAČNÍK PRE ZÁUJMY SPISOVNÉHO JAZYKA

ROČNÍK ÔSMÝ

SEPTEMBER 1940—JÜN 1941

VYDÁVA MATICA SLOVENSKÁ

TLAČILA NOVÁ KNIHTLAČIAREŇ V TURCIANSKOM SV. MARTINE

O B S A H

<i>T. B.</i> : Znova dlhá kvantita v slove <i>Mária</i>	21
Preukážka — legitimácia ako termíny	235
<i>Jozef Barát</i> : Zo slovenských pravopisných systémov. (Podnet k veľkému historicko-gramatickému dielu.)	70
Pravidlá sloven. pravopisu a prax 162, 227, 304 (-isko — -ište 163, Trpný tvar 164, Neosobné <i>sa</i> 165, Prisvojovanie 165, Cudzic slová 166, Zvieracie mená 167, Rytmické krátenie 168, I. Podstatné meno na -ár a odvodeniny 168, II. Podstatné meno ženského rodu 227, III. Podstatné meno stredného rodu 228, IV. Prídavné meno 228, V. Zámeno 230, VI. Číslovky 231, VII. Sloveso 232, Mäkčenie spoluhlások <i>ä, ě, ň, ř</i> 304, Dvojhlasky 304, Ženské podstatné mená na -yňa 307.)	304
JUDr. <i>Jozef Fundárek</i> : Tvorba slovenskej právnej terminologie	35
<i>Milo Gosiorovský</i> : Trať—trate	186
<i>Štefan Gráf</i> : Hotel Hviezdoslav	58
<i>Jozef Hrabovský</i> : Ako písať v slovenskom texte grécke a latinské vlastné podstatné mená osôb?	298
<i>Ján Chripko</i> : Interjekcie	65
Primárne interjekcie impulzívne	237
<i>Anton Jánošík</i> : Zo slovenskej kvantity. Kvantita deverbatív prídavných mien na -ný a od nich odvodených podstatných mien	5
Tvary a kvantita složenín slovesa <i>ísť</i> 56, 82, 109, 145	56, 82, 109, 145
<i>Eugen Jóna</i> : Funkcie predložiek v spisovnej slovenčine	98, 136, 256, 309
(1. Predložka <i>k, ku</i> 99, 2. Predložka <i>na</i> 256.)	

<i>Michal Koperdan</i> : Dialekt ako hlavná pomôcka pri vyučovaní spisovnej reči	159
<i>Jozef Liška</i> : Zachovajú sa východoslovenské nárečia?	293
<i>Jožo Martinka</i> : Cudzie názvy záhradných rastlín	26, 211
(Fazuľa—fazol 26, Petržlen 211, Zeler 212, Rasca—kmín 212.)	
Pôvod a význam názvu Beskíd	107
O Názve Vihorlátu	142
<i>Jozef Orlovský (Szabó)</i> : Dnešné požiadavky pri našom rodnom jazyku	141
Nárečové slová. Tisovský Hámor (Gemmer)	260
<i>JUDr. Ján V. Ormís</i> : Podľa akých zásad pracovať na právnej terminológii	1
<i>Eugen Pauliny</i> : Výber z detvianskyh slovies	85, 123, 315
<i>Václav Polák</i> , Praha: Pôvod a význam Beskíd	151
<i>Gabriel Povala</i> : Niekoľko poznámok o tvorení slovenskej terminologie	193
<i>A. Považský</i> : Český termín „provoz“, „provozní“ v slovenskej poštovej terminológii	23
<i>Štefan Sobolovský</i> : Prehľad fonetického vývoja zvukových krás slovenčiny	129
Z dejín fonetiky a zvukovej kultúry reči	222
<i>Jozef Solčány</i> : Príspevok k štúdiu iteratív s korennou polosamohláskou <i>r, l</i>	289
<i>Jozef Škultéty</i> : Zaujímavý spor o slovenčine	33
Slovenčina	97
Prostriedok, prostredný, a či postriedok, postredný je po slovensky?	292
<i>Eudovít Šmelík</i> : Z gramatickej terminologie. Neživotné či bezduché?	43
<i>Fr. Štefunko</i> : Miera, meradlo	179
<i>Štefan Tóbiš</i> : Obchodná terminologia. Názvoslovie praktického obchodného života 48, 79, 112, 154, 213 (1. Obchod—sklep 49, 2. Obchod s niečím 52; 3. Firmy a ich označovanie na firemných či štítnych tabuliach 79; Všeobecné poznámky 112; Jazykové nesprávnosti v označovaní obchodov a firiem vôbec	

154; Obchod-kšeft 213, Obchodovať-kšeftovať-kšeftárit 214, Obchodovať-kupčiť 214, Kupecký-obchodný 214, Jednať sa-handlovať 215, Obchodník-kupec-priekupník 216, Kupec-kupujúci, predavač-predávajúci 216, Agent či zástupca-cestujúci (obchodný cestujúci) 217, Podomový (a nie podomný!) obchodník 217.)	
-tri-: Ešte raz bibličina	18
Trochu rehabilitácie. Pravotár	88
<i>Vlado Uhlár</i> : Slovenské <i>l</i> . (Príspevok k slov. ortoepii, k nápravným cvikom.)	204
Ing. <i>Š. Veselý</i> : Návrh na odbornú terminológiu v slovenskom železiarskom priemysle. Odbor: kuchynský riad	171
<i>P. P. Zgúth</i> : Nárečové slová a výrazy. Turiec 27, 53, 120, Zo zápisníka	176 300

Slovenské slová.

<i>Eugen Jóna</i> : Pilný, pilnosť	39
JUDr. <i>Ján V. Ormis</i> : Miera, meradlo	104
-tri-: Pra	307

V ý s k u m s l o v e n č i n y .

Dr. <i>Miloš Vančo</i> : Podvýživa	69
Plniace pero	102
<i>Anton Jánošík</i> : Kvantita osobného prisvojovacieho zámene <i>môj, tvoj, svoj a náš, váš</i>	246

Z p r á v n e j t e r m i n o l o g i e .

JUDr. <i>Ján V. Ormis</i> : Pravotár—advokát	46
Pravota, pravotný—spor, sporný	47
Právnický—právny	76
Trest, pokuta, pokarhanie	77
-tri-: Verenec—snúbenec	180
Slovo „Pravotár“	183
JUDr. <i>Jozef Fundárek</i> : Úkon—čin—opominutie	218
Právnický—právny	219
Sročný—splatný	220
Držiteľ—majiteľ—vlastník	221
Účastinný—účastinársky	221

Literatúra.

<i>Jozef Škultéty</i> : Slovenský jazyk. Ročník I., číslo 5—6	61
<i>Štefan Koperdan</i> : Michal Koperdan: Porovnávacía gramatika východoslovenského nárečia. Príručka pre učiteľov. Vydala Matica slovenská 1940, str. 48	91
<i>Anton Jánošík</i> : Slovenský jazyk. Ročník I. Rediguje Dr. Henrich Bartek. Vydáva Kompas, Turčiansky Sv. Martin	318

P o s u d k y a p o z n á m k y.

<i>P. P. Zgúth</i> : Poznámky na Pravidlá slovenského pravopisu s Pravopisným slovníkom	266
Dr. <i>Jošt</i> : Praktická príručka slovenského pravopisu. Sostavil podľa Pravidiel slovenského pravopisu z r. 1940 Alfonz Zauner, riaditeľ Štátnej obchodnej akadémie v Prešove. Tlačila Nová kníhtlačiareň v Turč. Sv. Martine — 1940. Strán 88. Po Ks 20.—	279
JUDr. <i>Ján V. Ormís</i> : Oprava, zaslaná „Slovenskému jazyku“	281

P o z n á m k y.

<i>Red.</i> : Poslovenčovanie priezvisk	125
---	-----

Z p r á v y.

Kancelária Slovníka jazyka slovenského	30
--	----

R o z l i č n o s t i.

ako by	191	Čítal som v Gardistu	
August-Augustín-		= v Gardistovi . . .	31
Gustáv	285	dátumový	320
brožovaný=brošovaný .	96	firma a forma	126
Budapešť = Pešť, Pešť-		hlohovecký = hlohovský	95
Budín	63	chovať sa a správať sa	62
budúcne = na budúce .	31	Inovecké vrchy = Inov-	
cíp?	94	ské vrchy	96
Citovanie právnych		k založeniu = založiť .	188
predpisov	94	každodenne = denne,	
		každý deň	284

Klebetný muž horší čer- ta = horší od čerta	31	Predložka <i>od</i> pri porov- návaní	282
Kniezsa	95	predsedkyňa = pred- sedníčka	63
kráľovny = kráľovnej	285	Príčastie <i>l-ové</i> pri zvie- racích menách <i>vlti</i> a <i>psi</i>	286
lanskoročný október = lanský október	126	Priezviská na <i>-ák</i>	191
liehovar = pálenica	64	Priezviská na <i>-in</i>	320
Linguistica Slovaca	64	pristúpiť a pristupiť	30
listovné tajomstvo = listové tajomstvo	63	prístupný a prístupový	127
ľud a ľudia	283	ročne = ročite	189
maturita = matúra	283	ročný a ročitý	189
Na stráž!	31	25-ročný a dvadsaťpäť- ročný	189
nápis a nadpis	284	rozičný a rôzny	189
nástenný = stenový	96	Rozsutec = Raszutec	31
odkázať a poručiť	62	sebalepší = čo najlepší, čo aký dobrý	283
Oravčan = Oravec	190	Skálnik = Skalník	188
P. T.	96	sloh umelý = sloh spi- sovný (literárny)	64
pestovať a dorobiť-dorá- bať, dochovať-docho- vávať, domnožiť	285	sobáš a manželstvo	187
pestovateľ (obilia) = dorábateľ (zbožia)	286	spásonosný?	126
pláť = plápolat'	188	Správa, správna rada, správny výbor, dozor- ná rada, dozorný vý- bor	95
platiť predom = platiť vopred	190	Srbské „vojvoda“ je nie „vojvodca“	94
pobyť, pobývať	287	stáročie = storočie	31
pokladnička a poklad- nička	285	svedectvo a vysvedčenie	190
Polomka = Polómka	188	svetelný = svetelný	32
polutovaniahodný = na polutovanie	284	tá Spiš = ten Spiš	284
poslík = posluhovač	96	tá výzbroj, nie ten vý- zbroj?	284
postupujem spis na vy- bavenie	287	ten tlač a tá tlač	126
pozrieť sa, pozerat' sa = pozrieť, pozerat'	190	To sa mi vidí byť dobré = To sa mi vidí dobré	63
pred nedávnom = ne- dávno	32	tohtoročný = tohoročný	95

Tu	96	vyvolili ho prezidentom	
úctive a úctivo	189	= vyvolili ho za pre-	
účastinárska spoločnosť		zidenta	190
= účastinná spoloč-		Význam slova <i>vytvoriť</i>	
nosť	30	v slovenčine	126
udenár = údenár	284	vzkaz = odkaz	62
určiť a ustáliť (si),		Zák. čl. XVI/1894, a nie	
ustanoviť, vymerať	287	zák. čl. XVI: 1894	94
uspokojiť sa voľačím =		zaplatiť na rad = zapla-	
uspokojiť sa s voľa-		tiť na príkaz	30
čím	282	zástupci = zástupcovia	128
uzávierka = závierka	127	zatvoreno = zatvorené	95
Vinná = Vinné	188	zbaviť a pozbaviť	127
vľajka?	127	zbožný = pobožný	286
Volha = Volga	188	zdarilý = zdarný, podare-	
vyčerpať a vysiliť	285	ný	126
vyhýbať sa niečoho =		zdivo = murivo	188
vyhýbať niečomu	64	zemanía = zemani	95
Výslovnosť slova <i>Martin</i> ,		zovňajšok = vonkajšok	283
<i>martinský</i>	32	zprvoti	284
Výslovnosť slova <i>pôžič-</i>		zriadiť krok = upraviť	
<i>ka</i>	62	krok	96